

advies
aan b&w

Sector	: Inwoners	Openbaar: <input checked="" type="checkbox"/>
Afdeling	: Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn	Niet openbaar: <input type="checkbox"/>
Zaaknummer(s) ingekomen stuk(ken)	:	Kabinet: <input type="checkbox"/>
Behandelend medewerk(st)er	: Frank van Beeck Tel.: (0495) 575 485	
Portefeuillehouder(s)	: H.W.J. Coolen en: H.A. Litjens	Nummer B&W-advies: BW-005981

ONDERWERP

Brief VLG aan VNG over samenwerking in het sociale domein

ADVIES

1. Instemmen met de conceptbrief van de VLG aan de VNG.
2. Machtigen van de burgemeester van Roermond om de brief namens de gemeente Weert te tekenen.

TOELICHTINGRelatie met vorig voorstel:

BW-005882; gemeentelijke schaalgrootte voor samenwerking in het sociale domein.

Algemeen:

Minister Plasterk (BZK) stuurt aan op robuuste gemeentelijke samenwerkingsverbanden, op het terrein van (de) drie decentralisaties in het sociale domein.

De Vereniging van Limburgse Gemeenten (VLG) heeft daarop het initiatief genomen tot overleg en afstemming via 5 Limburgse regio's. Dit heeft ondermeer geleid tot bijeenkomsten van colleges van B&W en gemeenteraadsleden, enkele weken geleden in de Oranjerie in Roermond. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijke brief aan de VNG, waar uw instemming voor wordt gevraagd. De gemeente Roermond is aangewezen als coördinerende gemeente voor de regio Midden-Limburg.

Argumenten:

Inmiddels is duidelijk geworden dat een gezamenlijke brief niet nodig is. Het ministerie en de VNG sturen binnenkort vragenlijsten die per (sub-)regio ingevuld dienen te worden. De visie op samenwerking in M-Limburg, die door Roermond, Nederweert, Leudal en Weert wordt onderschreven, vormt de basis om de vragenlijsten in te vullen.

Weert, 2 mei 2013 De directeur		S		B	W	W	W	W
		akkoord			/	/	/	/
		bespreken						
Behandeling uiterlijk in college van 14 mei 2013								

Beslissing d.d.:

Akkoord met advies

14 MEI 2013

De secretaris,

Totaal aantal pagina's: 2
Pagina 1

Toch wordt voorgesteld in te stemmen met de brief van 33 Limburgse gemeenten aan de VNG. Hiermee geven we aan welke gemeentelijke samenwerking zich aftekent in Limburg. Tevens wordt in de brief een pleidooi gehouden voor zorgvuldigheid en (financiële) randvoorwaarden die gemeenten in staat stellen taken op een verantwoorde wijze over te nemen.

Kanttekeningen:

Geen.

JURIDISCHE GEVOLGEN (o.a. FATALE TERMIJNEN/HANDHAVING)

Geen.

FINANCIËLE EN PERSONELE GEVOLGEN

Geen.

COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

Voor wie is dit advies van belang?:

❖ Niet van toepassing

Nadere specificatie:

Geadviseerd wordt de volgende communicatie-instrumenten te gebruiken:

❖ Brief

Geadviseerd wordt de volgende participatie-instrumenten te gebruiken:

❖ Niet van toepassing

OVERLEG GEVOERD MET

Intern:

Extern:

Gemeente Roermond.

BIJLAGEN

Openbaar:

Brief VLG aan VNG

Niet-openbaar:

Niet van toepassing

Het bestuur van de Vereniging van
Nederlandse Gemeenten
t.a.v. mevrouw A. Jorritsma
Postbus 30435
2500 GK Den Haag

Onderwerp: decentralisatie van taken in het sociale domein
Datum: mei 2013
Uw brief: 16 januari 2013

Geachte mevrouw Jorritsma,

Namens de Nederlandse gemeenten onderhandelt u met het kabinet over de voorwaarden waaronder het rijk taken in het sociale domein overdraagt aan de gemeenten. Ten behoeve van deze onderhandelingen bevestigen de 33 Limburgse gemeenten aan u dat deze met elkaar samenwerken om de benodigde robuustheid te bereiken, die nodig is om taken van het Rijk in het sociale domein over te nemen. In deze brief benoemen de 33 Limburgse gemeenten tevens de voorwaarden die het rijk moet invullen om deze overdracht op een realistische wijze te laten plaatsvinden, zonder schade voor kwetsbare burgers, voor bedrijven en werknemers in de zorg.

1 Robuuste gemeenten

De genoemde robuustheid zal gerealiseerd worden op basis van een gezamenlijke beeld van de Limburgse gemeenten van:

- de hervormingen in het sociale domein
- de samenwerking tussen gemeenten
- de samenwerking met maatschappelijke partners

De contouren van dit gezamenlijke beeld zijn zichtbaar. De concretisering hiervan zal plaatsvinden op basis van inhoudelijke keuzes die gemeenten en hun maatschappelijk partners in een gezamenlijk proces zullen maken.

Dit beeld wordt gedeeld¹ door de grote zorgverzekeraars in Limburg, zorgaanbieders, de vakbonden, MKB Limburg en de Limburgse werkgeversvereniging LWV.

1.1 Gezamenlijk beeld van de hervormingen in het sociale domein

De gemeenten in Limburg baseren zich in hun beleidsvorming in het sociale domein op de stelling dat de wijk en het dorp de plekken zijn, waar de hervormingen naar een zorgzame en veilige leefomgeving zich zullen voltrekken.

¹ Een lobby op deze partijen moet uitwijzen of dit waargemaakt kan worden, c.q. een plek krijgt in de definitieve brief aan de VNG

De burgers, hun sociale netwerk en zorgaanbieders zijn de dragers van de hervormingen, die hen zelf in staat zullen stellen om zorg die nodig is te organiseren en te voorkomen dat er problemen ontstaan bij kwetsbare burgers. Bijvoorbeeld bij mensen die hoogbejaard zijn of een arbeidsbeperking hebben of bij jongeren met gedragsproblemen. In deze hervormingen wordt de slogan 'minder overheid, meer samenleving' concreet gemaakt en zullen gemeenten niet meer vanuit een veelvoud van loketten aanvragen van burgers voor zorg beoordelen, maar een ondersteunende rol hebben in het netwerk dat burgers en hun omgeving vormen, gericht op afzonderlijke en gezamenlijke zelfredzaamheid.

De gemeenten en de zorgverzekeraars zijn verantwoordelijk voor de (afnemende) middelen die nodig zijn voor de (groeiende) zorgvraag van burgers. Gemeenten en zorgverzekeraars vormen sterke netwerken van burgers, hun sociale netwerk en zorgaanbieders in de wijken en dorpen. Maar ook partijen uit de volkshuisvesting, het welzijnswerk en maatschappelijke organisaties worden aangesproken en gestimuleerd om een rol te spelen. Daarbij wordt ook de samenhang opgezocht met veiligheid, onderwijs en cultuur. Deze netwerken kunnen in de wijken en dorpen een deel van de zorgvragen oplossen en voorkomen. Gemeenten en zorgverzekeraars kunnen daardoor hun middelen inzetten voor kwetsbare burgers die de zwaarste zorg nodig hebben.

De 33 Limburgse gemeenten zien de decentralisaties van de AWBZ/WMO, Jeugdzorg en Participatiewet niet als afzonderlijke processen, maar als één integrale hervorming van het sociale domein. Daarop is regie nodig, om het beste resultaat voor onze burgers te bereiken.

1.2 Gezamenlijk beeld van de samenwerking tussen gemeenten

De 33 Limburgse gemeenten geven aan dat zij veel zelf kunnen doen in de overname en uitvoering van de nieuwe taken op het gebied van de AWBZ/WMO, Jeugdzorg en Participatiewet. Op een aantal onderdelen is samenwerking tussen gemeenten effectiever dan afzonderlijk opereren. De kwaliteit van deze samenwerking heeft effect op de zorg die burgers ontvangen en de financiële risico's van de gemeenten. Deze samenwerking heeft betrekking op:

- de bepaling van de criteria voor het verlenen van zorg;
- opdrachtgeverschap gemeenten naar zorgaanbieders;
- samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders;
- inhoudelijke expertise en administratieve organisatie;
- herbestemming maatschappelijk vastgoed.

De Limburgse gemeenten zijn voorstander van een gemeentelijke samenwerking die effectief is en zijn tegenstander van een aanpak die is gebaseerd op een landelijke blauwdruk. De volgende gemeentelijke samenwerking tekent zich af in Limburg.

Noord-Limburg

De decentralisaties zijn in lijn met de beleidsperspectieven en beleidsaccenten die de gemeenten in Noord-Limburg op lokaal vlak voor ogen staan. Op tal van gebieden kunnen de gemeenten de samenwerking een impuls geven en daar zelf van leren en profiteren. Daarbij zijn de gemeenten niet uit op nieuwe gemeenschappelijke regelingen. De 7 gemeenten zien meer in samenwerkingsvormen rond opgaven, projecten en maatschappelijke vraagstukken, zoals de drie decentralisaties. De regionale manier van samenwerken in het sociale domein is er één die zich laat kenschetsen door termen als: 'vertrouwen in elkaar', 'respect voor elkaars eigenheid', 'samenwerking op inhoud' en 'iedereen draagt bij'.

Regionaal is door de Noord-Limburgse gemeenten een regiegroep ingericht. Eén van de deelnemende gemeenten, de gemeente Peel en Maas, treedt hierbij op als 'kartrekker'. Aan de

regiegroep nemen de overall projectleiders van de gemeenten en drie Transitie-Trekkers deel. De drie Transitie-Trekkers zijn regionaal aanjager voor één van de decentralisaties. Vanuit elke decentralisatie is een regionale werkgroep gevormd waaraan naast de Transitie-Trekkers projectleiders van de gemeenten deelnemen. De regiegroep koppelt de voortgang terug aan een regionaal bestuurlijk overleg. Daaraan nemen de wethouders deel die de decentralisaties in portefeuille hebben. Het bestuurlijk overleg heeft inhoudelijk geen besluitvormend karakter. De besluitvorming vindt lokaal door de colleges plaats.

De regiovisie 'Regio in Balans' vormt de context van de samenwerking in de 3 decentralisaties. Deze regiovisie werd in 2012 door de Noord-Limburgse gemeenten vastgesteld en is een belangrijke stap op weg naar verdere intensivering van de samenwerking in de 'Regio Venlo'.

Midden-Limburg

Voor de decentralisatie van de jeugdzorg hebben de gemeenten in Midden-Limburg West (Leudal, Nederweert en Weert) en Midden-Limburg-Oost (Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond) gekozen voor subregionale samenwerking. In de beide subregio's zijn stuur- en projectgroepen ingesteld en zijn (subregionale) projectleiders aangesteld. Bestuurlijke afstemming vindt plaats in het bestuurlijk Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO). De beide subregionale projectleiders werken daarnaast nauw met elkaar samen, waardoor afstemming voor de hele regio Midden-Limburg gewaarborgd is. Zo wordt onder meer samengewerkt ten behoeve van een inventarisatienota, een visie- en keuzenota en een beleidsplan.

Vanuit de beide subregio's is bestuurlijk recentelijk de intentie uitgesproken om de onderlinge samenwerking en de afstemming te versterken en deze te bevestigen aan de hand van een intentieovereenkomst. Deze overeenkomst zal naar verwachting nog voor de zomervakantie aan de verschillende colleges worden voorgelegd.

Medio 2012 zijn de zeven Midden-Limburgse gemeenten aangewezen als arbeidsmarktregio Midden-Limburg. De nieuwe Participatiewet, met de bijbehorende ontwikkelingen, maakt dat binnen de arbeidsmarktregio Midden-Limburg gezamenlijk wordt opgetrokken ten aanzien van het werkgeversservicepunt, de hervorming van het re-integratiebeleid en de hervorming van de Wsw-bedrijven. Inmiddels is al een regionaal arbeidsmarktbeleid Midden-Limburg, een Regionale visie op re-integratie en een UitvoeringsAgenda Arbeidsmarkt Midden-Limburg vastgesteld.

Een en ander wordt voorbereid door de stuurgroep Regionaal Arbeidsmarktbeleid waarin de wethouders Werk en Inkomen van de zeven betrokken gemeenten zitting hebben (en de regiomanager van het UWV Werkbedrijf en directeurs van de SW-organisaties als adviseur deelnemen). Daarnaast is er een ambtelijke projectgroep evenals diverse ambtelijke werkgroepen.

Vanaf de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn in Midden-Limburg gedifferentieerde samenwerkingsverbanden ontstaan. Dit voornamelijk vanwege de wens voor lokale inkleuring van het beleid. Intussen zijn (ambtelijk) initiatieven genomen om, met het oog op de decentralisatie van AWBZ-taken, te bezien op welke onderdelen de huidige samenwerking kan worden versterkt. Op bestuurlijk niveau vindt op hoofdlijnen afstemming plaats in het portefeuillehoudersoverleg Zorg en Welzijn Midden-Limburg.

Vanuit de inhoud van de te decentraliseren taken wordt waar nodig en van onderop voortgebouwd op de samenwerking en wordt deze versterkt. Waar dat voordelen biedt wordt opgeschaald naar het Midden-Limburgs niveau, waarbij de opgave het niveau van samenwerking bepaalt. Daarmee wordt de noodzakelijke bestuurlijke slagkracht op een voldoende robuuste schaalgrootte gewaarborgd. Ook wordt op deze wijze een integrale benadering van de 3D's mogelijk gemaakt.

Zuid-Limburg

In Zuid-Limburg voltrekt de hervorming zich in het proces in de stappen 'richten, inrichten en verrichten'. Voor het 'richten' en het 'inrichten' zijn bestuurlijke projectorganisaties actief voor het totaal van 18 Zuid-Limburgse gemeenten. In de projectorganisatie AWBZ/WMO heeft Sittard-Geleen het voortouw. In de projectorganisatie Jeugdzorg heeft Maastricht het voortouw en Heerlen heeft dit voor de projectorganisatie Arbeidsparticipatie.

De integratie van de decentralisaties op het gebied van de AWBZ/WMO, Jeugdzorg en Arbeidsparticipatie wordt – ter ondersteuning van de 3 projectorganisaties - bewaakt door de wethouders sociaal domein van Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen. Deze wethouders doen dit vanuit een gezamenlijke agenda van de 3 steden op het gebied van economie, wonen, zorg, mobiliteit, sport en cultuur.

De 18 regiogemeenten zijn bestuurlijk en ambtelijk actief betrokken bij de decentralisaties. Doordat deze zitting hebben in de stuurgroepen op de schaal van Zuid-Limburg en/of deze participeren in het overleg van de wethouders sociaal domein op de schaal van de subregio's Parkstad, Maastricht-Heuvelland en Westelijke Mijnstreek.

De Zuid-Limburgse gemeenten zijn van mening dat in de uitvoering van de taken ('verrichten') in het sociale domein, de gemeentelijke samenwerking het meest effectief is op de schaal van de 3 subregio's Parkstad, Maastricht-Heuvelland en Westelijke Mijnstreek. Voor elk van deze subregio's wordt een bestuurlijk-ambtelijke projectstructuur ingericht.

In afwijking hiervan is de gemeente Schinnen van mening dat voor bepaalde taken ook gekozen kan worden voor een ander bovenlokaal schaalniveau, waarbij uitgegaan wordt van vergelijkbaarheid qua aard, karakter en identiteit ('couleur locale') van de samenwerkende partners.

1.3 Gezamenlijk beeld van samenwerking met maatschappelijke partners

De hervorming in het sociale domein vindt plaats in de buurten en kan alleen succesvol zijn als zorgverzekeraars, bedrijfsleven, zorgaanbieders en gemeenten een gezamenlijke visie hebben op deze hervorming en – ieder van vanuit de eigen verantwoordelijkheid – een gezamenlijk plan hebben om deze hervorming te realiseren. De gemeenten in Limburg werken soms individueel en soms gezamenlijk aan het versterken van de relaties met de maatschappelijke partners. In die samenwerking wordt gezocht naar gemeenschappelijk inhoudelijk draagvlak voor het te voeren beleid.

De kwetsbare burger staat centraal en het gezamenlijke plan van zorgverzekeraars, bedrijfsleven, zorgaanbieders en gemeenten moet laten zien dat de zelfredzaamheid van deze burger toeneemt door een integrale benadering voor de problemen op het gebied van zorg, onderwijs en werk.

2 Voorwaarden die het Rijk moeten invullen

De 33 Limburgse gemeenten nemen hun verantwoordelijkheid in de decentralisatie van taken in het sociale domein. Dat veronderstelt dat het Rijk ook zijn verantwoordelijkheid neemt. Dat kan door:

1. duidelijk te communiceren aan burgers dat de rijksoverheid kiest voor een verschraving van de zorg voor kwetsbare burgers, tijdens het transitieproces 'minder overheid, meer samenleving';
2. uiterlijk op 1 januari 2014 in wetgeving over AWBZ/WMO, Jeugdzorg en Participatiewet exact aan te geven wat de taken van de gemeenten zijn, almede hoeveel middelen hiervoor beschikbaar zijn;
3. de gemeenten daadwerkelijk de ruimte te geven om de taken in het sociale domein uit te voeren, en niet in de oude reflex te schieten van centrale regelingen en voorwaarden;
4. binnen de grenzen van de arbeidsmarktregio's ruimte te geven voor maatwerk voor gemeentelijke samenwerking, als de effectiviteit van de samenwerking tussen gemeenten onderling en met maatschappelijke partners daarbij gebaat is;
5. te voorkomen dat (delen van) regio's financieel nadeel zullen ondervinden door de 'digitale toepassing' van landelijke verdeelmodellen en de situatie ontstaat dat regio's met de zwaarste hervormingsopgave de minste middelen (per kwetsbare burger) van het rijk ontvangen. Zo nodig kunnen wij zorgen voor feitelijke onderbouwing van de afwijkingen van landelijke gemiddelden;
6. een invoeringstermijn van minimaal 1 jaar te hanteren, na de definitieve besluitvorming in de Tweede Kamer en de Eerste Kamer over de decentralisaties AWBZ/WMO, Jeugdzorg en Arbeidsparticipatie;
7. (MKB)bedrijven, zorgaanbieders en zorgverzekeraars te faciliteren², zodat deze hun rol kunnen vervullen in de hervormingen om de zelfredzaamheid van kwetsbare burgers te vergroten;
8. samen met de gemeenten en mede op basis van het onderzoek van het Centraal Planbureau en de eerdere adviezen van de RvF/ROB, vast te stellen of de gemeenten de nieuwe taken in het sociale domein kunnen uitvoeren met de budgetten die door het rijk beschikbaar worden gesteld voor de nieuwe taken en bestaande taken die hiermee samenhangen, zoals onderwijs, wonen en arbeidsmarkt;
9. te garanderen dat de uitwerkingen van het Sociaal Akkoord en het Zorgakkoord niet leiden tot een verdere vermindering van budgetten en/of handelingsvrijheid van gemeenten om taken in het sociale domein over te nemen van het rijk;

De 33 Limburgse gemeenten, de grote zorgverzekeraars in Limburg, de zorgaanbieders, MKB Limburg en de Limburgse werkgevers vereniging LWV noemen nog een 10^{de} voorwaarde, die wellicht de grootste zwaarte heeft.

Deze voorwaarde heeft betrekking op de gezamenlijke verantwoordelijkheid van Rijk, gemeenten en maatschappelijke partners voor de hervormingen in het sociale domein. In de kern gaat het met de woorden van Staatssecretaris Martin van Rijn om "hoe wij in Nederland met elkaar willen samenleven". In 40 jaar is de burger in de zorg steeds meer in de rol van consument gekomen, die bij de overheid de zorg claimt die hij/zij nodig heeft. Als op 1 januari 2015 de gemeenten taken in het sociale domein van het Rijk overnemen, gaat er in Nederland nergens een knop om, maar worden wel alle burgers geacht zelfredzaam te zijn. De overheid hoeft de burger dan alleen nog maar ondersteuning te leveren, waar dat echt niet anders kan. Dit is een proces dat 5 à 10 jaar in beslag zal nemen. Dit is een proces waar ook het Rijk

² Wordt geconcretiseerd in overleg met deze partijen

medeverantwoordelijk voor is. Het Rijk kan en mag niet voor deze verantwoordelijkheid weglopen als blijkt dat het tijds gat - tussen het ingaan van de rijkskortingen en het realiseren van de hervormingen - leidt tot financiële problemen bij gemeenten en maatschappelijke partners, zonder dat deze daar invloed op hebben gehad.

3 Vervolgstappen

De 33 Limburgse gemeenten, de grote zorgverzekeraars in Limburg, de zorgaanbieders, MKB Limburg en de Limburgse werkgevers vereniging LWV vervolgen hun proces om op 1 januari 2015 de taken op het gebied van de AWBZ/WMO, Jeugdzorg en Arbeidsparticipatie over te nemen.

Wij roepen het VNG bestuur op om in de onderhandelingen met het kabinet duidelijk te maken dat 33 Limburgse gemeenten met elkaar samenwerken om de taken in het sociale domein uit te kunnen voeren en roepen het VNG bestuur tevens op om de toezegging te krijgen dat het kabinet voldoet aan de 10 voorwaarden die in deze brief zijn benoemd.

Tenslotte geven wij aan dat wij gaarne gebruik maken van het aanbod van de VNG en het ministerie van BZK in hun brief van 18 april jl., voor de inzet van hun expertise in het Limburgse proces van richten, inrichten en verrichten ten behoeve van de decentralisaties in het sociale domein.

Namens de 8 gemeenten in de regio Noord-Limburg,
Burgemeester Antoin Scholten

Namens de 7 gemeenten in de regio Midden-Limburg
Burgemeester Peter Cammaert

Namens de 4 gemeenten in de regio Westelijke Mijnstreek,
Burgemeester Sjaar Cox

Namens de 6 gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland,
Burgemeester Onno Hoes

Namens de 8 gemeenten in de regio Parkstad,
Burgemeester Paul Depla